STERKE LEKDIJK

Disclaimer

De inhoud van deze presentatie is wellicht zonder context of nadere uitleg niet goed te begrijpen. Wanneer u vragen hierover heeft, neemt u dan contact op met de omgevingsmanager van het dijkversterkingsproject Jaarsveld-Vreeswijk, Marloes Springer via 06-227 06 104. Of mail uw vragen naar sterkelekdijk@hdsr.nl

Dijkversterking Jaarveld-Vreeswijk

STERKE LEKDIJK

Kansrijke Oplossingen

Informatieavonden 24 en 25 november 2021

HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN

STERKE LEKDIJK

Programma op hoofdlijnen

15.30 – 15.45: Inloop

15.45 – 16.00: Welkom & introductie

16.00 – 16.50: Presentaties

- Toelichting over de Kansrijke Oplossingen (15 min)
- Vragen over de Kansrijke Oplossingen (10 min)
- Toelichting op de meekoppelkansen (15 min)
- Vragen over meekoppelkansen (10 min)

16.50 - 17.00: vervolg en sluiting

Waar staan we nu?

Nota van Uitgangspunten

- Veiligheidsopgave in beeld
- Verzamelen informatie en ideeën
- Hebben we informatie goed verwerkt?

Nota Kansrijke Oplossingen

- We werken toe naar de oplossingen die het meest kansrijk zijn

Concept Nota Voorkeursalternatief

- Van de meest kansrijke oplossingen bepalen we de effecten en brengen we op hoofdlijnen de kosten in beeld

Nota Voorkeursalternatief

- De beste oplossing blijft over; het algemeen bestuur van het waterschap neemt hierover een besluit

STERKE LEKDIJK

Toelichting Kansrijke Oplossingen

Een krachtige en herkenbare dijk, betekenisvol in stad en landschap

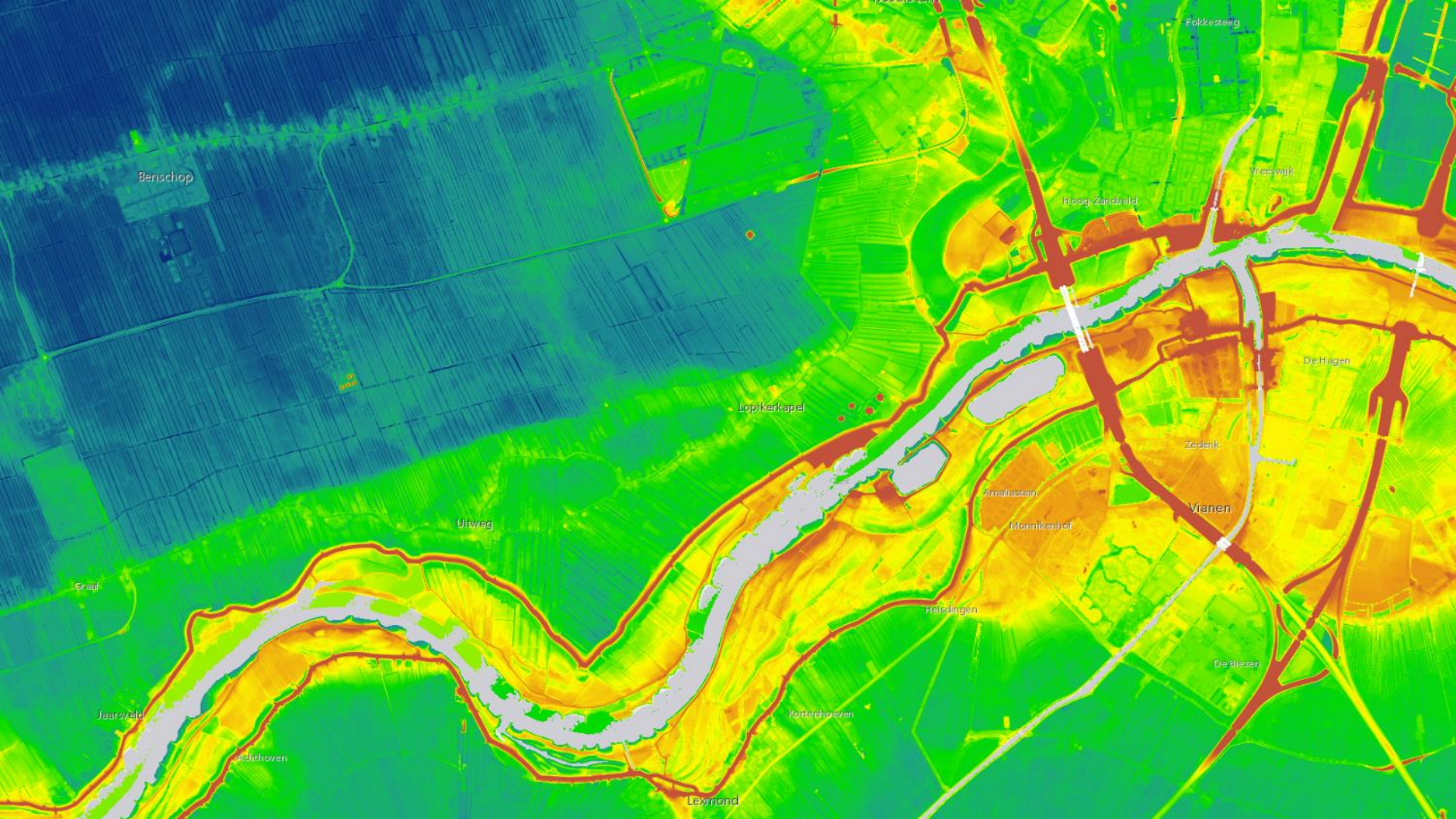
Fokkesteeg
Benschop
Vreeswijk
Hoog-Zandveld
De Hagen
Lopikerkapel
Zederik
Amalrastein
Vianen
Monnikenhof
Uitweg
Graaf
Helsdingen
De Biezen
Jaarsveld
Kortenhoeven
Achthoven
Lexmond

Vreeswijk

Dam in de Hollandse Ijssel

Recreatie cluster

De Horde

Drie wielen

Jaarsveld

Kernkwaliteiten

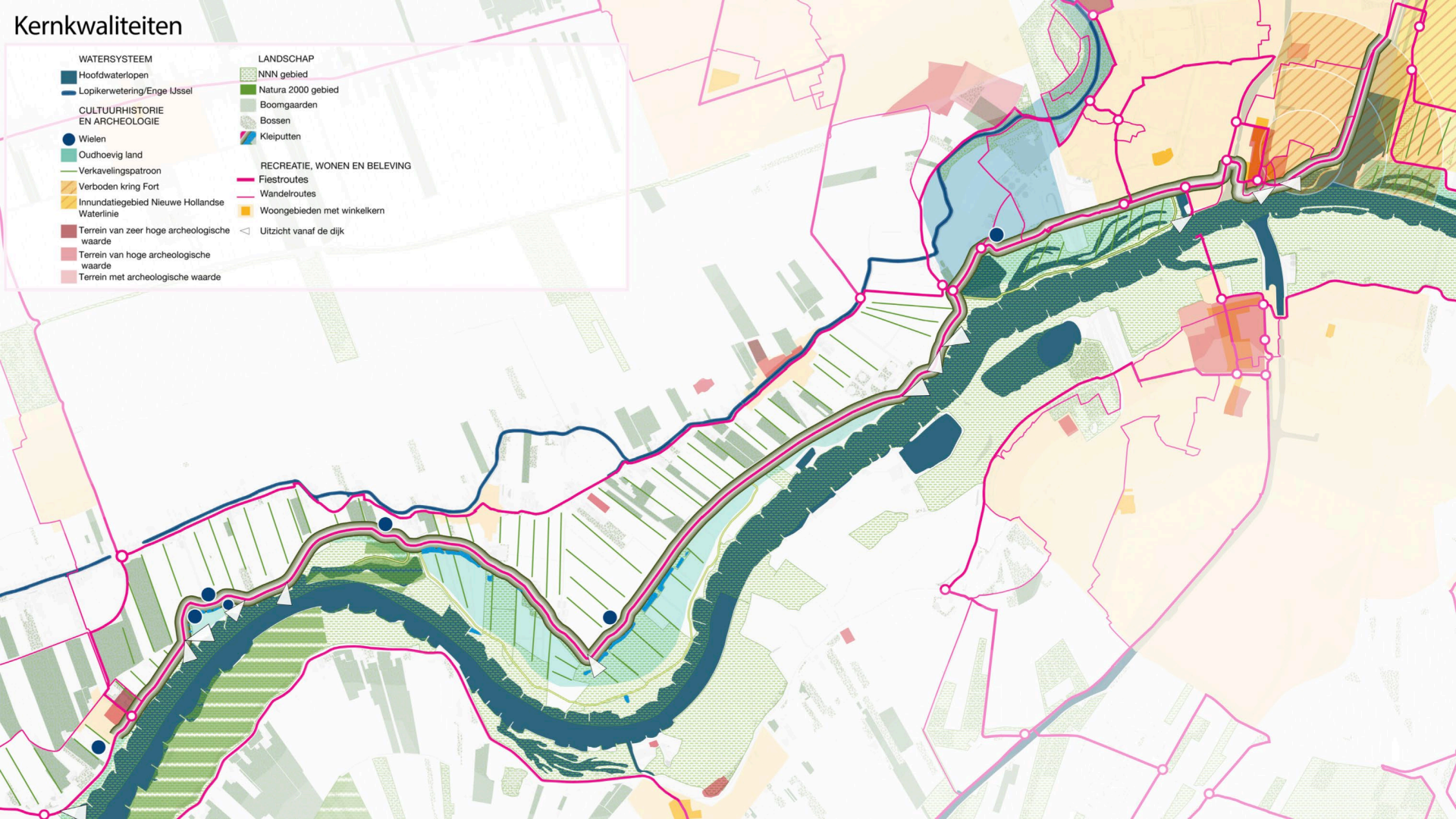

Onbenutte parels

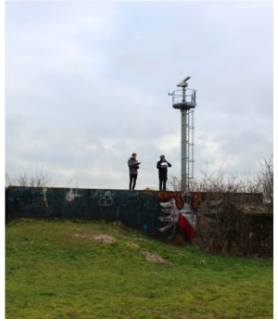

Verkeersonveilig

Sleetse en vaak wisselende materialisering

Recreatieve voorzieningen niet compleet

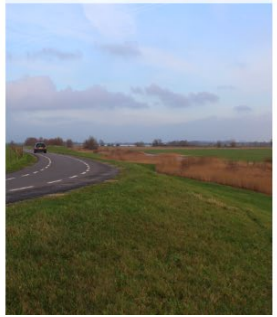

Dijk niet herkenbaar als dijk

Dijk als lelijke achterkant

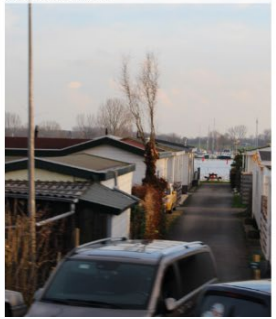

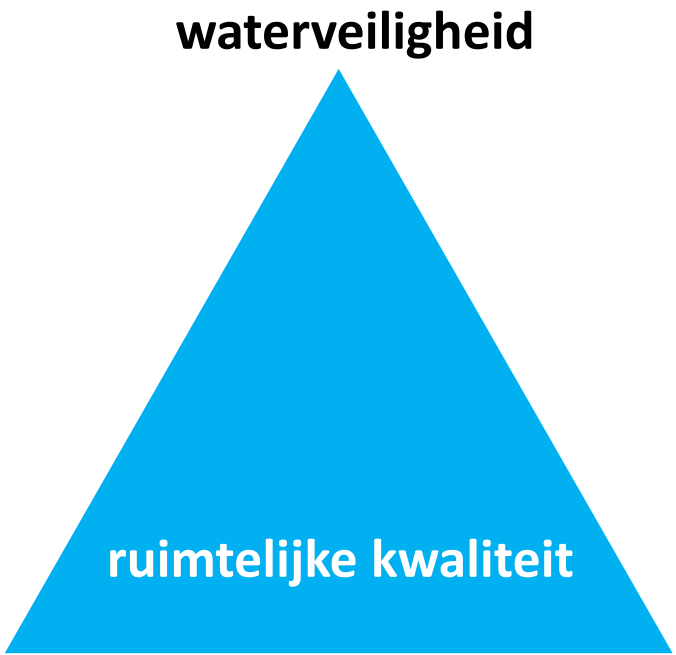

Hoe werken wij aan ruimtelijke kwaliteit?
Via integrale planvorming waterveiligheidsmaatregelen, omgevingswensen en gebiedskwaliteiten in balans brengen

De dijk als onderdeel van de regio Utrecht

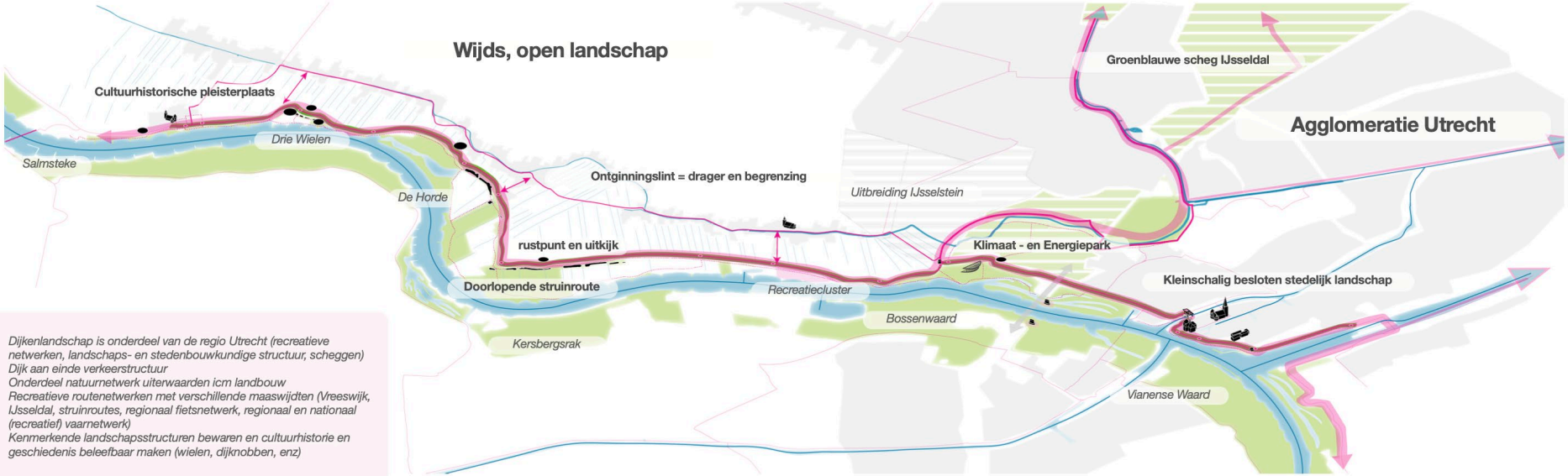

- *Dijkenlandschap is onderdeel van de regio Utrecht (recreatieve netwerken, landschaps- en stedenbouwkundige structuur, scheggen)*
- *Dijk aan einde verkeerstructuur*
- *Onderdeel natuurnetwerk uiterwaarden icm landbouw*
- *Recreatieve routenetwerken met verschillende maaswijdten (Vreeswijk, IJsseldal, struinroutes, regionaal fietsnetwerk, regionaal en nationaal (recreatief) vaarnetwerk)*
- *Kenmerkende landschapsstructuren bewaren en cultuurhistorie en geschiedenis beleefbaar maken (wielen, dijknobben, enz)*

Een krachtige en herkenbare dijk, betekenisvol in stad en landschap

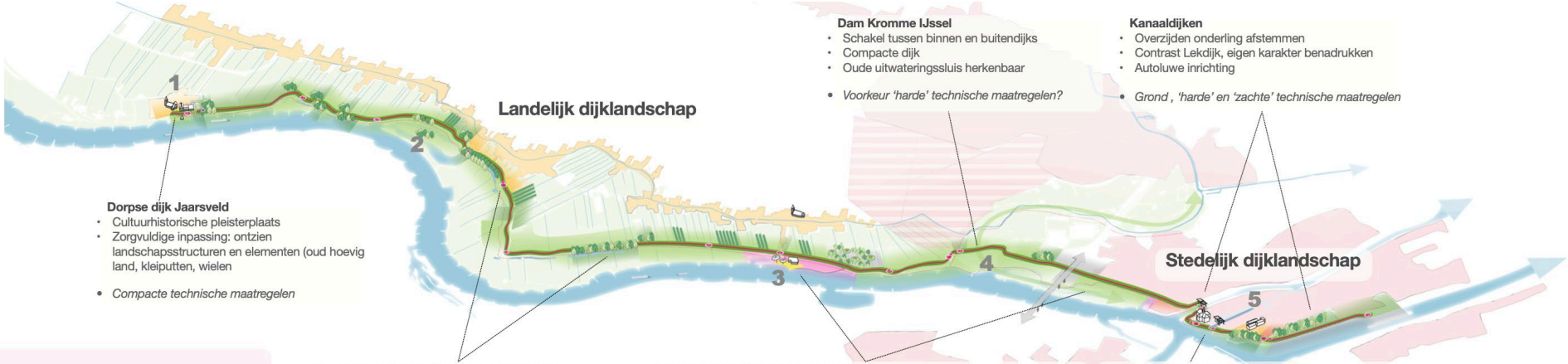

Dorpse dijk Jaarsveld
- Cultuurhistorische pleisterplaats
- Zorgvuldige inpassing: ontzien landschapsstructuren en elementen (oud hoevig land, kleiputten, wielen

- *Compacte technische maatregelen*

Dam Kromme IJssel
- Schakel tussen binnen en buitendijks
- Compacte dijk
- Oude uitwateringssluis herkenbaar

- *Voorkeur 'harde' technische maatregelen?*

Kanaaldijken
- Overzijden onderling afstemmen
- Contrast Lekdijk, eigen karakter benadrukken
- Autoluwe inrichting

- *Grond , 'harde' en 'zachte' technische maatregelen*

- *Krachtige continue drager met eenduidig profiel, inrichting fiets en wandel vriendelijk*
- *Verschillen dijk in stad en landschap*
- *Toevoegen attractieve plekken, rustpunten uitkijkpunten*
- *Ontwikkelen kwaliteiten stad*
- *Beschermen kwaliteiten landschap*

Compacte landelijke dijk in open landschap
- Zorgvuldige inpassing: ontzien landschapsstructuren en elementen (oud hoevig land, kleiputten, wielen)

- *Accent op 'zachte ' technische maatregelen*

Compacte landelijke dijk Nieuwegein
- Verbinding en eenduidige inrichting oost- en westkant A2
- Landschap de stad inhalen: inrichten als landschappelijke dijk, eenduidig van Klaphek tot Merwedekanaal

- *'Harde technische maatregelen, evt innovatieve vert. maatregelen, klei-inkassingen, drainage*

Waterfront Vreeswijk
- Achterkant wordt voorkant
- Sluizenroute en beleving erfgoed onderdeel stedelijke routenetwerk
- Hoogwaardige eenduidige inrichting openbare ruimte
- Autoluw, primair langzaam verkeer

- *Harde technische maatregelen, evt aangevuld met zachte technische maatregelen*

Vijf sleutelplekken

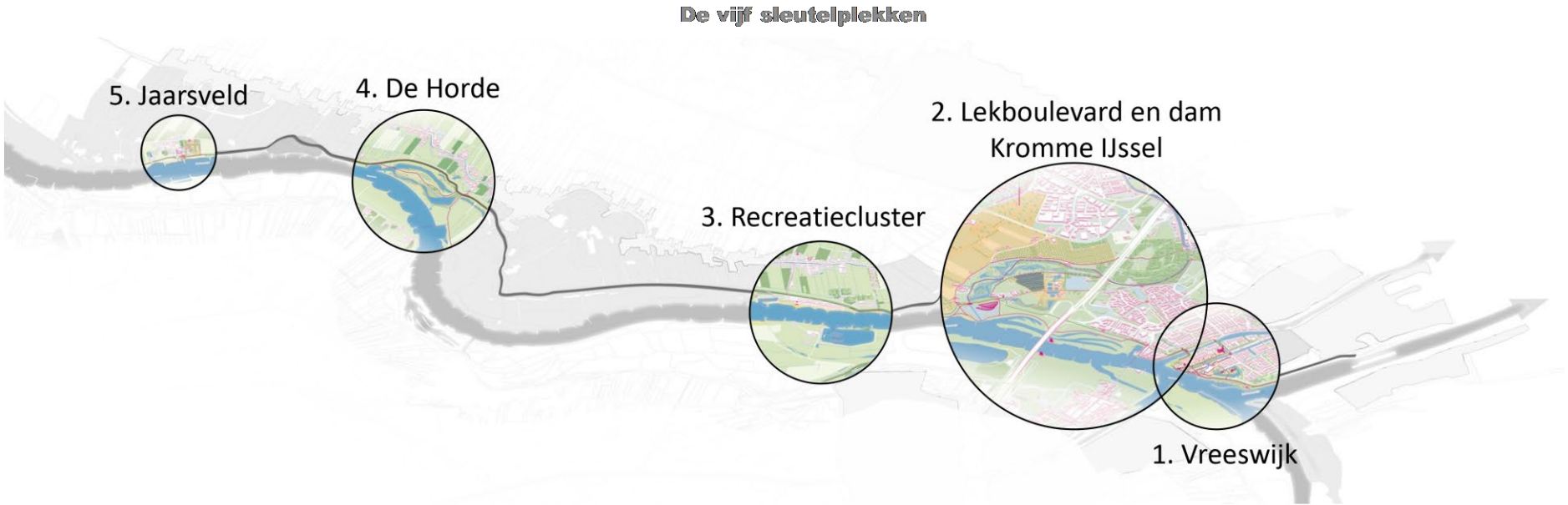

Waardoor kan een dijk falen?

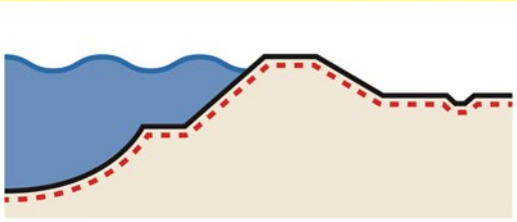

Overloop

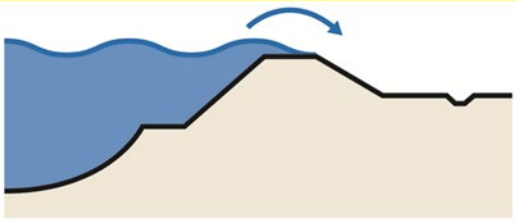

Overslag

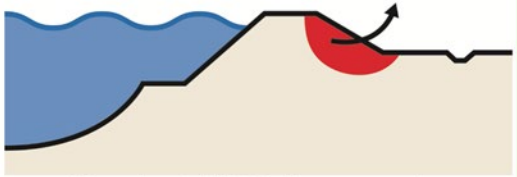

Macroinstabiliteit binnenwaarts

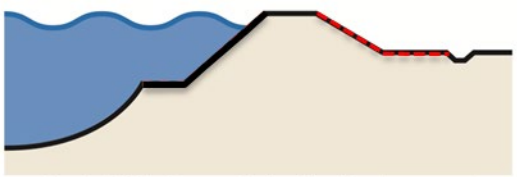

Instabiliteit van de bekleding

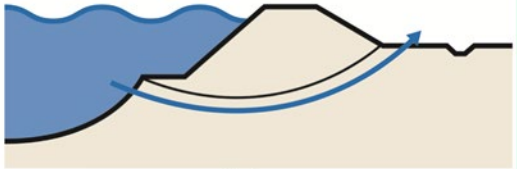

Piping

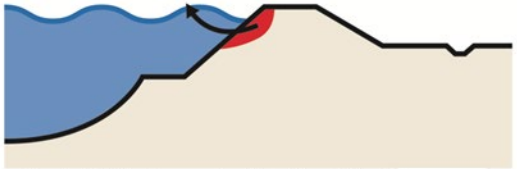

Instabiliteit van het buitentalud

Veiligheidsopgave

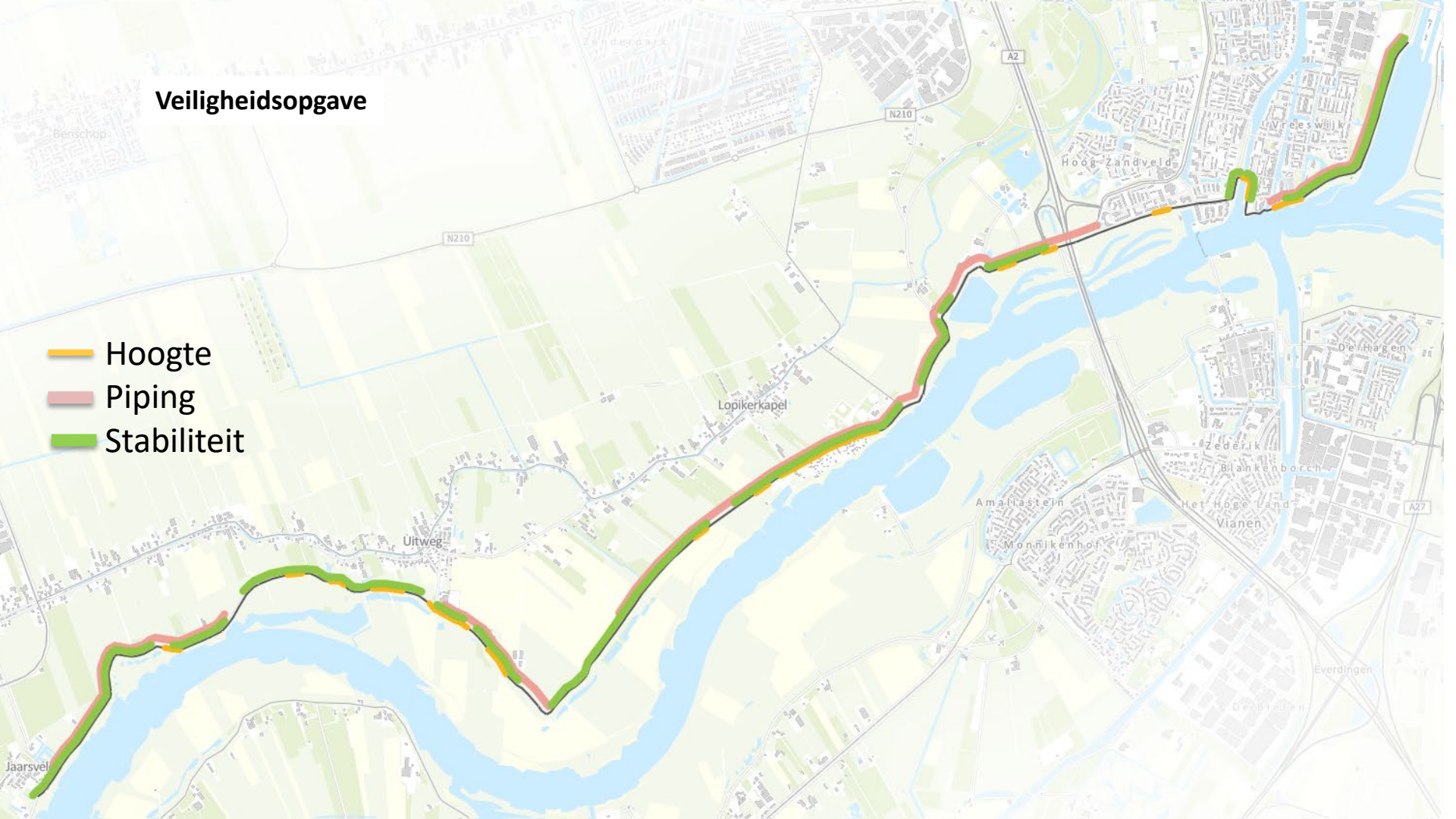

Ontwerpproces

Verhaal

Een krachtige en herkenbare dijk, betekenisvol in stad en landschap

3 stappen

1. Basis versterkings-maatregelen en mkk's vastleggen
2. Aanvullende versterkings-maatregelen voor piping en stabiliteit kiezen
3. Maatwerk op plekken waar te weinig ruimte is

3 Kansrijke oplossingen

1. Krachtig behouden
2. Natuurrijk versterken
3. Robuust verbeteren

KO1 Krachtig behouden

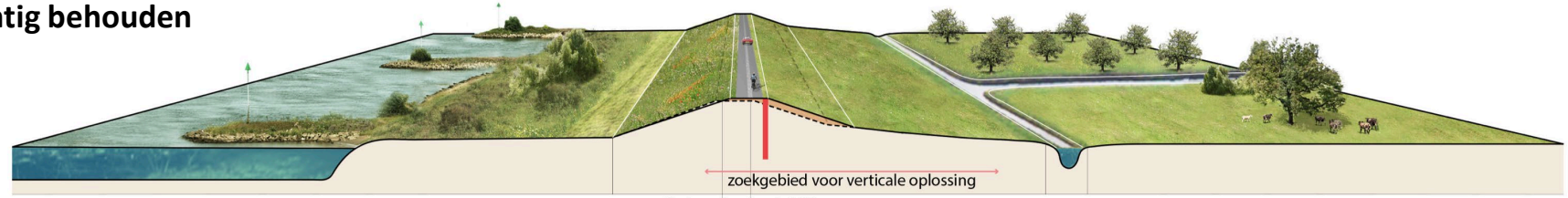

Kruinverhoging tot 37 cm,
verticale oplossing en nieuw
wegdek ingericht als fietsstraat

KO2 Natuurrijk versterken

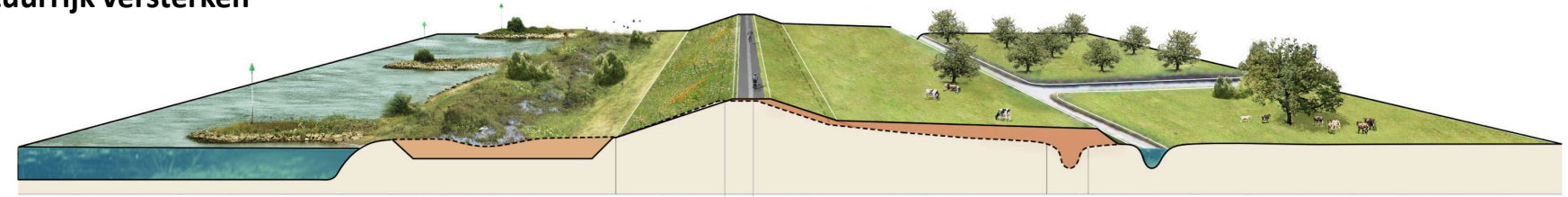

Voorlandverbetering en
terugbrengen van kleiputten en
verhogen van natuurwaarden

Kruinverhoging tot 37 cm,
nieuw wegdek
ingericht als fietsstraat

Stabiliteitsberm
met leeflaag voor
herplanten boomgaarden

Teensloot
verplaatsen

KO3 Robuust verbeteren

Kruinverhoging tot 37 cm,
nieuw wegdek
ingericht als fietsstraat

Stabiliteitsberm
met leeflaag voor
herplanten boomgaarden

Teensloot
verplaatsen

Pipingberm met leeflaag
voor herplanten
boomgaarden

KANSRIJKE OPLOSSING 1: KRACHTIG BEHOUDEN

Kwaliteiten	**Focus op behouden van waarden en kwaliteiten, beperkte kansen voor toevoegen van waarde**
Versterkings-maatregelen	Verticale maatregelen Drainagetechnieken
Onderscheidende thema's	Innovatieve techniek om bestaande waarden te handhaven

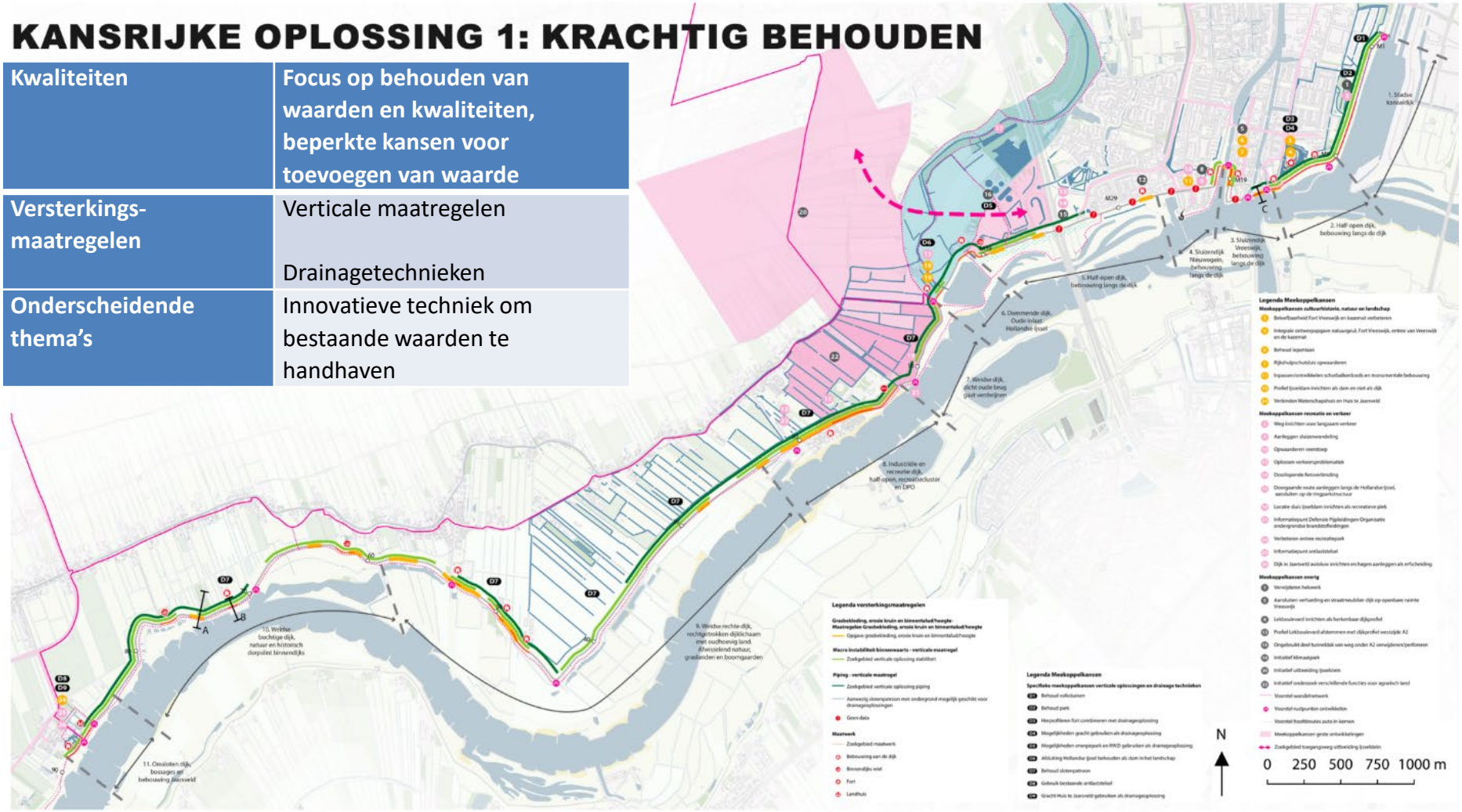

KANSRIJKE OPLOSSING 2: NATUURRIJK VERSTERKEN

Kwaliteiten	Focus op versterken van natuur, beleving en toegankelijkheid van de uiterwaarden
Versterkings-maatregelen	Voorlandverbetering i.c.m. binnendijkse grondoplossingen en verticale maatregelen
Onderscheidende thema's	Verbeteren recreatieve kwaliteit Mogelijk verbeteren ecologische kwaliteit buitendijks Versterken landschappelijke kwaliteit

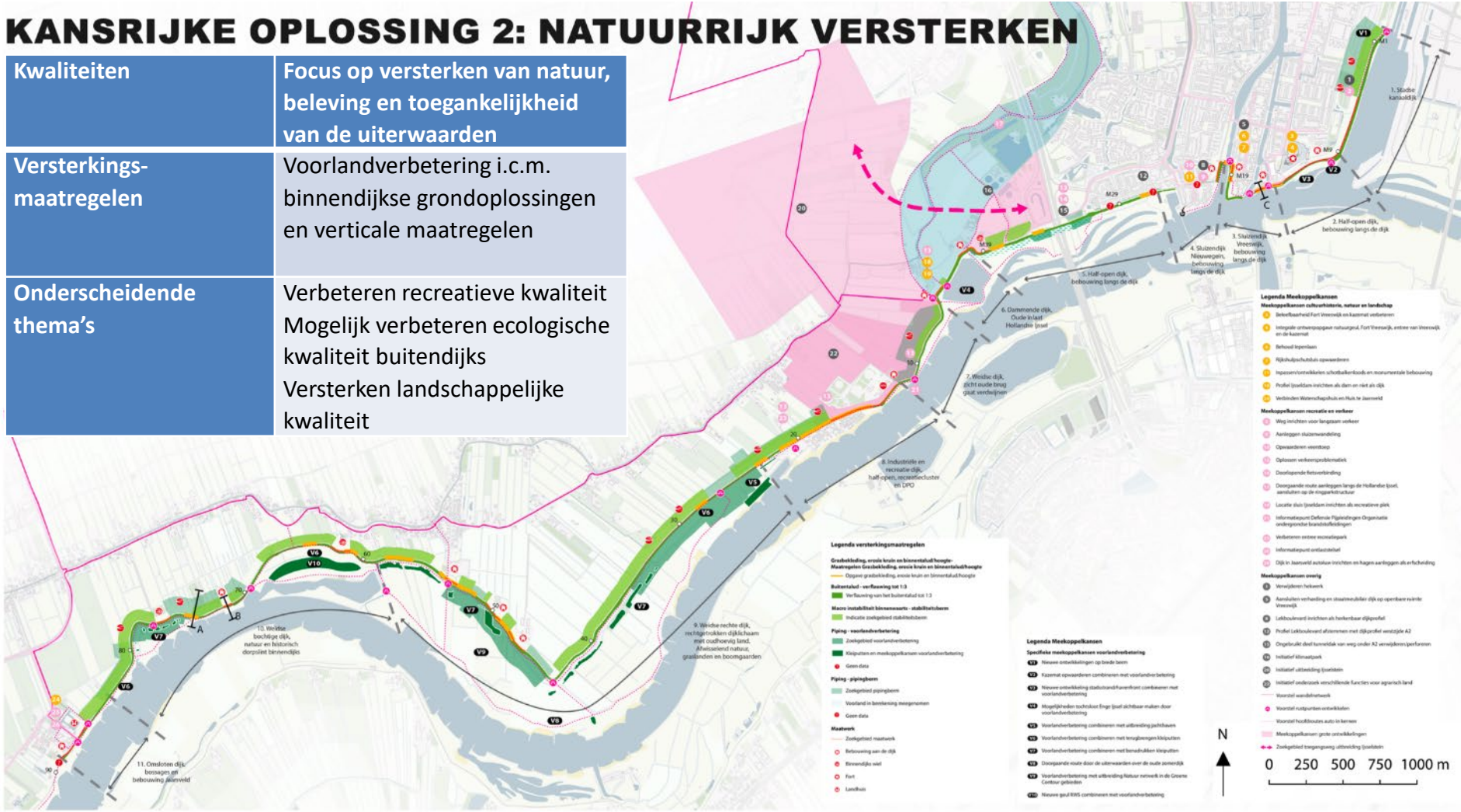

KANSRIJKE OPLOSSING 3: ROBUUST VERBETEREN

Kwaliteiten	**Gericht op nieuwe verschijningsvorm van de dijk zelf en binnendijkse gebieden , mogelijkheden voor nieuwe gebruik op binnendijkse bermen**
Versterkings-maatregelen	Binnendijkse grondoplossingen aangevuld met verticale oplossingen
Onderscheidende thema's	Nieuwe landschappelijke kwaliteit door 'nieuwe' dijk

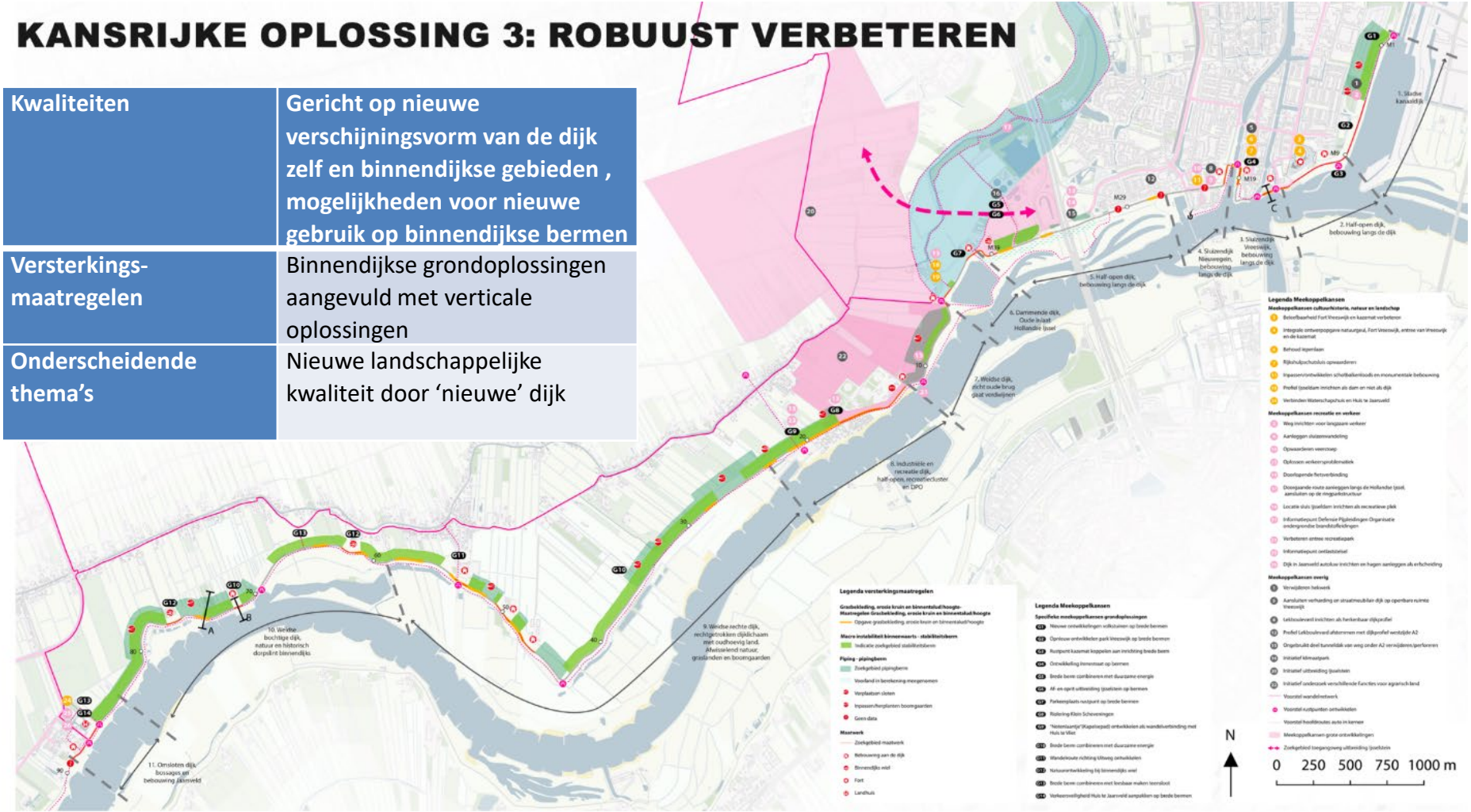

Maatwerk profielen Kansrijke Oplossingen

Dorp en stad

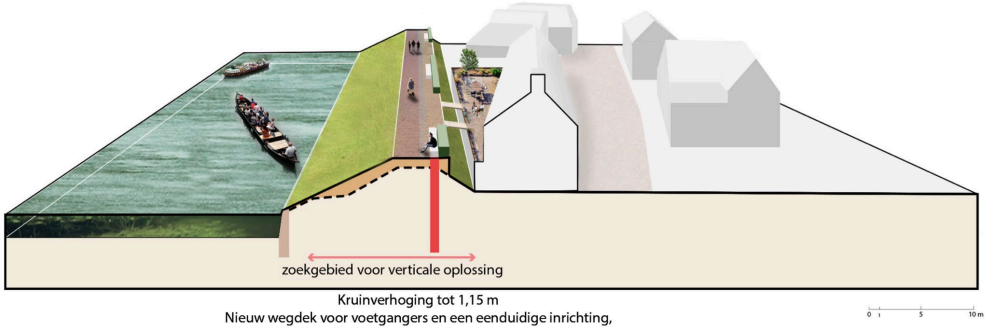

Kruinverhoging tot 1,15 m
Nieuw wegdek voor voetgangers en een eenduidige inrichting,
verticale oplossing integreren in coherent ontwerp

Landelijk gebied

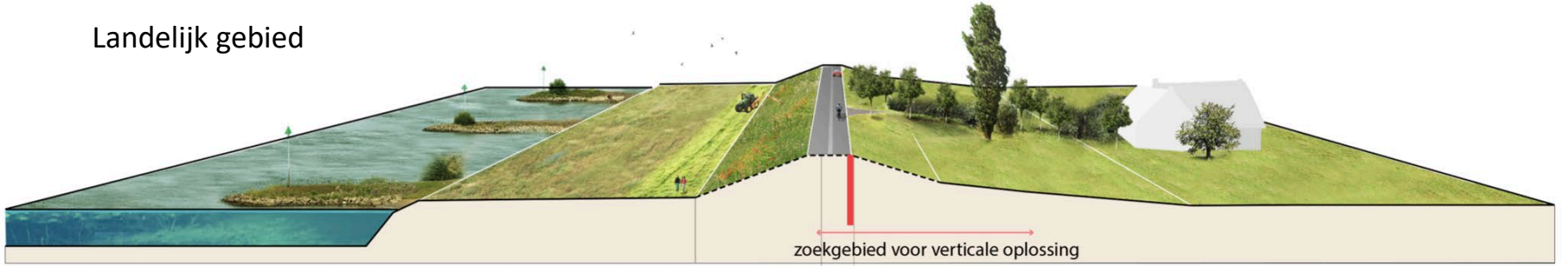

Verticale oplossing en
nieuw wegdek
ingericht als fietsstraat

Ontwerpproces

Aanscherping veiligheidsopgave

STAP 1
ONTWERPOPGAVE

*Inventarisatie en analyse beschikbare **informatie***

Uitwerken veiligheids-, inpassings- en gebiedsopgave

Nota van Uitgangspunten

STAP 2
KANSRIJKE OPLOSSINGEN

Formuleren integrale opgave, verhaallijn en mogelijke oplossingen per deelgebied

Samenstellen kansrijke oplossingen

Nota Kansrijke Oplossingen

STAP 3
VOORKEURSALTERNATIEF

Uitwerking kansrijke alternatieven

Kiezen voorkeursalternatief

Nota Voorkeursalternatief

STERKE LEKDIJK

Vragen?

STERKE LEKDIJK

Toelichting meekoppelkansen

Meekoppelkansen

Wat: Initiatieven buiten dijkversterking die meerwaarde hebben

Waarom: Opdracht bestuur HDSR: niet alleen veilige dijk!

Wanneer: Vanaf start verkenning

Hoe: Gebiedsproces samenwerken met partners en gebied

Enkele meekoppelkansen

- Natuurontwikkeling uiterwaarden
  - Samen met provincie, RWS, SBB en HDSR
  - Natuurlijke uiterwaarden, vergroten KRW, dijkvoetzone, kleiputten
- Beleving en zichtbaarheid erfgoed
  - Samen met gemeente, provincie en HDSR
  - Erfgoed Vreeswijk, Watererfgoed HDSR, Ambities provincie
- Mobiliteit en recreatie
  - Samen met gemeenten, provincie en HDSR
  - Goede en veilige weg
  - Wandelmogelijkheden

Natuurontwikkeling langs dijktraject Jaarsveld – Vreeswijk

Informatiebijeenkomsten in november 2021

PROVINCIE UTRECHT

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

staatsbosbeheer

HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN

samenwerken aan riviernatuur

Inhoud

- Samenwerking
- Opgaven overheden
- Opgaven per uiterwaard

samenwerken
aan riviernatuur

Samenwerken

Vanuit de verschillende opgaven

Kaderrichtlijn Water (KRW) langs de Nederrijn/Lek

Natuurnetwerk en Natura 2000

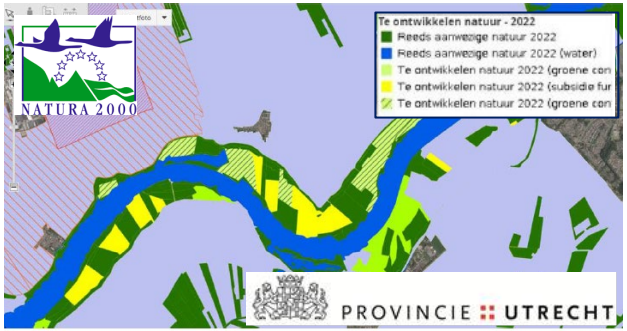

Rijke en levende rivier

Streefbeeld en kansenkaarten voor de uiterwaarden van de Utrechtse Nederrijn en Lek

Meekoppelen met Sterke Lekdijk aanbesteding

samenwerken aan riviernatuur

Samenwerken

In het grote geheel langs de Nederrijn-Lek

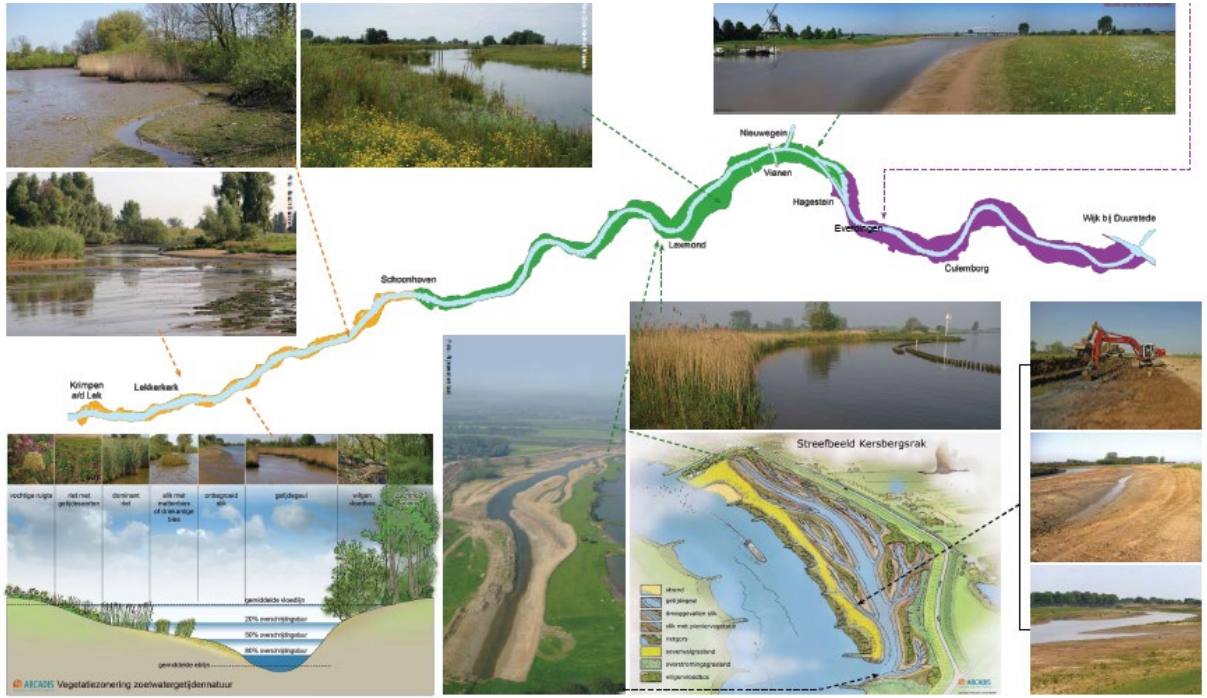

samenwerken aan riviernatuur

Samenwerken

Aan een integraal plan

- Gedeeld belang: Rijkswaterstaat, provincie Utrecht en Staatsbosbeheer willen de riviernatuur en biodiversiteit in de uiterwaarden van de Nederrijn - Lek versterken.
- Meer diversiteit van plant en dier maakt de natuur niet alleen mooier, maar ook sterker.
- Samenbrengen van kennis, expertise en ervaringen van de verschillende partners.
- Met het Hoogheemraadschap worden de mogelijkheden verkend om de natuurontwikkeling samen uit te voeren met de dijkversterking JAV. Hierbij wordt ook gekeken naar landschap, cultuurhistorie en recreatie.

samenwerken
aan riviernatuur

Opgaven riviernatuur

samenwerken
aan riviernatuur

Kans	Verbetering kwaliteit bestaande natuur
Natuurdoel	Getijdengeul en krekenstelsels, natuurvriendelijke oevers en natte getijdenvlakte
Ontwikkeling door inrichting	Geen
Ontwikkeling door beheer	Optimalisatie bestaande natuurwaarden door beheer
Aandachtspunten	Huidig/toekomstig gebruik & recreatie

samenwerken aan riviernatuur

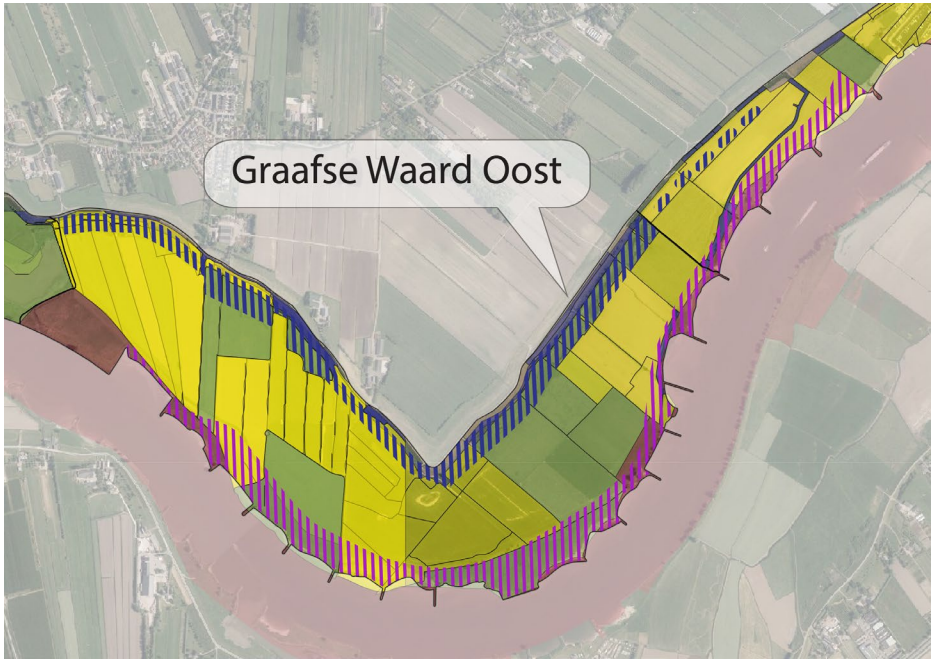

Legenda Eigendommen

- Privaat eigendom
- Privaat eigendom
- Staatsbosbeheer
- Rijkswaterstaat
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
- Natuurzone langs de dijk
- Natuurzone langs de rivier

Referentiebeeld en

Natuurlijke rivieroever

Rivierrombout

Kleiputten langs de dijk

Riviergrondel

Kans	Ontwikkelen natuurzone langs de rivier en langs de dijk
Natuurdoelen	Natuurvriendelijke oevers, ‘kralensnoer’ van open water, moeras, vochtige ruigte en wat struweel
Ontwikkeling door inrichting	Natuurzones langs de oevers en dijk
Ontwikkeling door beheer	Optimalisatie natuurwaarde beheer in combinatie met de maatregelen
KRW-doelsoort	Rivierrombout, riviergrondel, rivierprik, bot
Wens	Verwerving/grondruil t.b.v. aaneengesloten natuurlint

samenwerken aan riviernatuur

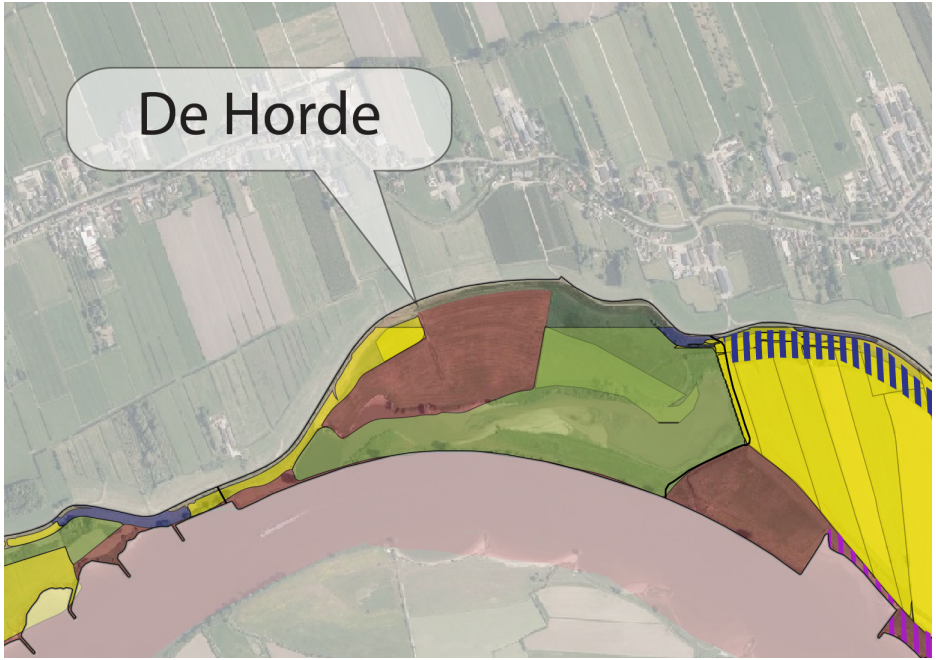

Legenda Eigendommen

- *Privaat eigendom*
- *Staatsbosbeheer*
- *Rijkswaterstaat*
- *Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden*
- *Natuurzone langs de dijk*
- *Natuurzone langs de rivier*

Referentiebeelden

Natuurlijke rivieroever

Winde

Natuurgrasland

Kans	**Uitbreiden natuurkern met extra geul en moerasontwikkeling. Kwaliteitsverbetering natuurgrasland**
Natuurdoelen	Getijdengeul en krekenstelsels, natuurvriendelijke oevers, natte getijdenvlakte en natuurgrasland
Ontwikkeling door inrichting	Uitbreiden natuurkern, erosie-werende maatregelen
Ontwikkeling door beheer	Optimalisatie natuurwaarde beheer in combinatie met de maatregelen
KRW-doelsoort	Bot, winde, slijkgroen, mattenbies

Slijkgroen

samenwerken aan riviernatuur

Legenda Eigendommen

- *Privaat eigendom*
- *Staatsbosbeheer*
- *Rijkswaterstaat*
- *Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden*

Referentiebeeld

Rietgors

Natuurgrasland

Kans	**Optimaliseren tichelputzone en behoud rietgorzen. Kwaliteitsverbetering natuurgrasland**
Natuurdoelen	“Kralensnoer” van open water, moeras, vochtige ruigte en plukjes struweel/bos, Rietgors en natuurgrasland
Ontwikkeling door inrichting	Herstelmaatregelen tichelputzone
Ontwikkeling door beheer	Optimalisatie beheer t.b.v. natuurgrasland
Wens	Verwerving/grondruil particulier eigendom

samenwerken aan riviernatuur

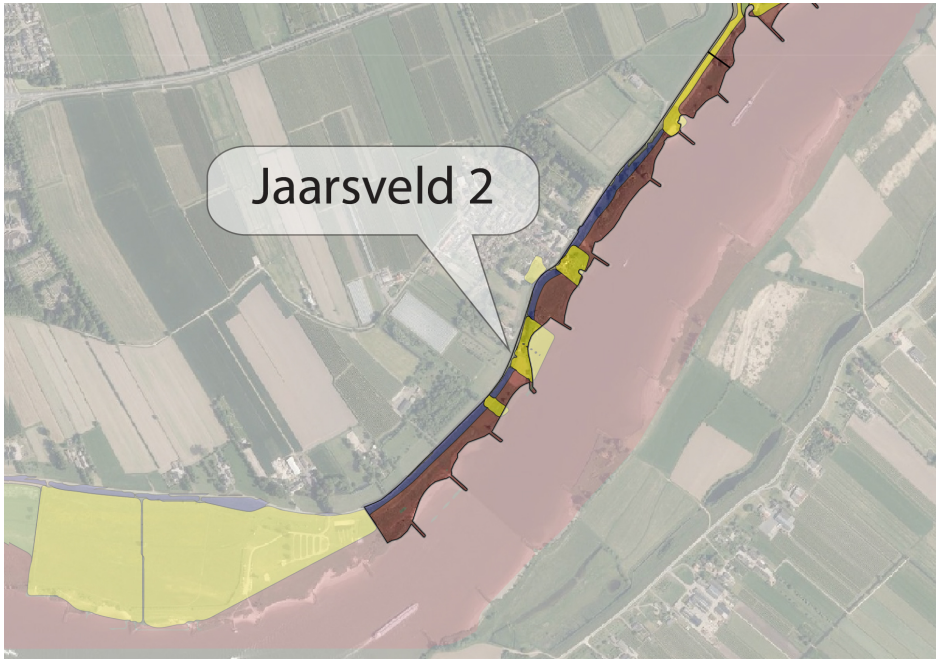

Legenda Eigendommen

- Privaat eigendom
- Staatsbosbeheer
- Rijkswaterstaat
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden

Referentiebeeld

Rietgors

Kans	Optimaliseren beheer van rietgorzen en grazige deel
Natuurdoelen	Rietgors
Ontwikkeling door inrichting	Geen
Ontwikkeling door beheer	Periodiek maaien overgangszone rietgors – dijk

samenwerken aan riviernatuur

Wensen en kansen

Vraag aan u ?!

Wij staan aan de beginfase om de kansen voor natuurontwikkeling in de uiterwaarden langs het dijktraject Jaarsveld – Vreeswijk te verkennen. Dit willen we combineren met landschap- en cultuurhistorie en recreatie.

U kunt ons daarbij helpen

- Schrijf uw wensen, de kansen, tips en tops op een post-it.
- Plak deze post-it op de kaart bij het verlaten van de ruimte
- Deze worden gebruikt als input voor de verkenningsfase.

Hartelijk dank !

samenwerken aan riviernatuur

Vragen?

samenwerken
aan riviernatuur

Bedankt en tot ziens!

samenwerken
aan riviernatuur

STERKE LEKDIJK

Vragen?

STERKE LEKDIJK

Vervolg en sluiting

STERKE LEKDIJK

Op weg naar het VKA

- Kansrijke alternatieven (december 2021)
- Milieu-effectrapportage deel 1 (april 2022)
- Voorkeursalternatief (juli 2022)

STERKE LEKDIJK

Dank voor uw aandacht!